

Τὸ Βυζαντ. ἐπίρρ. γοργά ἐκ τοῦ ἐπιθ. γοργός, περὶ τοῦ ὅπ. βλ. Συναξάρ. γαδάρ. στ. 30 (ἐκδ. Wagner, σ. 113) «καὶ φύγετε πολλὰ γοργά, ὅτι αὐτὸς βιγλίζει». Ὁ τύπ. γοργά ἤδη Βυζαντ. Βλ. Χρον. Μορ. στ. 1805 (ἐκδ. J. Schmitt) «πολλὰ ἀγαπᾷ, βιάζεται γοργὰ νὰ καταλάβῃς» καὶ Περὶ γέροντος στ. 123 (ἐκδ. Wagner, σ. 109) «τότε γοργὰ νὰ τ' ἄκουσα, αὐτὸς μου νὰ τὸ εἶδα». Διὰ τὸν τύπ. γοργό βλ. Διήγ. παιδιόφρ. στ. 747 (ἐκδ. Wagner, σ. 167) «γοργόν, ὁ σκατογάδαρος, φύγε ἀπ' ὀμπροστά μου» καὶ Χρον. Μορ. στ. Η 1805 (ἐκδ. J. Schmitt) «πολλὰ ἀγαπᾷ καὶ βιάζεται γοργόν νὰ καταλάβῃς». Διὰ τὸν τύπ. γοργόν βλ. Χρον. Μορ. στ. Ρ 556 (ἐκδ. J. Schmitt) «γοργόν ἐκαταλάβασιν 'ς τὴν φυλακὴν ὅπου ἦτον». Πβ. Γ. Χατζιδ., ΜΝΕ 1,250 καὶ 2,363.

1) Ταχέως, γοργή γοργα, μετὰ σπουδῆς σύνθηθ. καὶ Πόντ. (Κερασ. Νικόπ. Οἶν. κ.ά.) Τσακων. (Μέλαν. κ.ά.): Ἡρθε - πήγε - ἔφαγε - ἔφυγε γοργὰ σύνθηθ. Τραυὰ γοργὰ Προπ. ('Αρτάκ.) Νὰ ζῇ γοργὰ γοργὰ τσαὶ νὰ μάλη (νὰ πάη γρήγορα γρήγορα καὶ νὰ ἔλθῃ) Μέλαν. Τ' ἄλογα πῆγαιναν γοργὰ Ι. Δραγούμ., Μαρτ. αἶμα,² 51. Βλέπανε γύρω τους γοργὰ Γ. Ἐπαχτίτ., εἰς Προπύλ. 1 (1900), 238 || Φρ. Γοργὰ κι ὀγλήγορα (ταχέως) Πελοπν. (Γαργαλ.) Τὸν ἔμας' ἀγοργὰ κι ἀγλήγορα (νοεῖται ὁ Χάρος, ἦτοι ἀπέθανε προώρως) Ἡπ. (Ζαγόρ.) Νὰ σὶ μάση ἀγοργὰ κι ἀγλήγορα! (ἀρά) (συνών. μὲ τὴν προηγούμεν.) Ἡπ. || Παροιμ. Γοργὰ γοργὰ καλλίκεψε κι ἀργὰ κατέα (καλλίκεψε = καβαλλίκευσε, κατέα = ἀφίππευε· ὅτι μετὰ σπουδῆς πρέπει νὰ ἐπιλαμβάνηται τις τῆς ἐργασίας ἀλλὰ μετὰ προσοχῆς καὶ ἄνευ σπουδῆς νὰ προχωρῇ εἰς τὴνπραγματώσιν τοῦ σκοποῦ του) Κάρπ. || Ἡπ.

Πόσο μακραίνουν οἱ στιγμές, ὅδε κιανεὶς προσμένῃ καὶ κάθε μιὰ γλυκεῖα στιγμή πόσο γοργὰ διαβαίνει! Κρήτ. (Μόδ.)

Ματάκια πὺν δὲ φαίνονται γοργὰ 'πολησιμονειῶνται Πελοπν. ('Αρκαδ.)

Γοργὰ, νυφούλα μου, ριγὸ νὰ πλένω τοῦ σπαθί μου Μακεδ. (Γρεβεν.)

Βοργὰ νὰ πᾶς 'ς τὴν ξενιτειά, βοργὰ νὰ καζαντήσης Μακεδ. (Βλάστ.)

Οὔλα γοργὰ τὰ ἠφέρανε, τὴν κόρη δὲν τὴ βρίσκουν (οὔλα γοργὰ τὰ ἠφέρανε = ἠρεύνησαν παντοῦ) Πελοπν. (Λάστ.)

Καὶ τὸ πούλλι παράκουσε κι ἀλλιῶς ἐπῆγε κ' εἶπε:

Γοργὰ ντύσον, γοργ' ἄλλαξε, γοργὰ νὰ πᾶς 'ς τὸ γιόμα

Ἡπ.

Γοργὰ λουστῆς, γοργ' ἀλλαχτῆς, γοργὰ νὰ 'ρτῆς 'ς τὸ γιόμα Μακεδ. (Δράμ.)

Γοργὸ ψουμί, γοργὸ κρασί, γοργὸ ταῖ τοὺς μαύρους· γοργὸν κι κόρην ἔμωρεφῃ, νὰ μείν' ἀφέντης βράδν Μακεδ. || Ποίημ.

'Σ τὸ δέντρο κάτου δέησιν ἔκαμ' ἡ βοσκοπούλα,

τ' ἄστρα γοργὰ τὴ δέχτηκαν, καθὼς ἡ γῆ τὸν ἦλιο Δ. Σολωμ., 295. Ἡ σημ. καὶ Βυζαντ. Βλ. Συναξάρ. γαδάρ., ἐνθ' ἄν. Χρον. Μορ., ἐνθ' ἄν. Διήγ. παιδιόφρ., ἐνθ' ἄν. Συνών. ἀψὰ 4α, γοργή γοργα, σβέλτα, ἀντίθ. ἀγάληα 1, ἀναργα, ἀπαγάληα, ἀργὰ 1, ἀργητὸ 1, ἀργοπερπάτητα, βαρεῖα 3, γαληνά, γιαβᾶς, γιαβάσικα, σιγά, σιγανά. 2) Ἐγγύς, πλησίον, κοντὰ πρὸς δῆλωσιν χρονικῆς

προσεγγίσεως, συνηθέστερον ἐν συνεκφορᾷ μετὰ τῶν ρ. εἶμαι, θέλω ἢ ἔχω, τρώγω Κρήτ. ('Αγιος Γεώργ. Βιάνν. Κριτσ. Μαλλ. Μόδ. Νεάπ. κ.ά.) Πελοπν. (Γαργαλ. Φιλιατρ. κ.ά.): 'Οδὲν ἦτανε πάλι γοργὸ νὰ τσι φτάζουνε Κρήτ. Γοργὸ πὺν θελὰ φτάξωμε 'ς τὸ χωριό, τὸν εἶδαμε καὶ ἠρχοῦδανε αὐτόθ. Γοργὸ τὸ ἔχω νὰ τελειώσω αὐτόθ. Γοργὸ πὺν 'θελε νὰ φτάζουνε 'ς τὴν ἀκρογιαλιά Βιάνν. Γοργὸ 'χει νὰ 'ποσκάψῃ τ' ἀβέλ' Ἄγιος Γεώργ. Μιὰ φρατζόλα γοργὸ ἦφαι 'ς τὸ φαῖ ἀμοναχὸς του Κριτσ. Ἐβέρδεσα καὶ γοργὸ νὰ σκοτωθῶ αὐτόθ. || Γνωμ.

Τόνε θωρεῖς ξυπόλυτο, γοργὸ καὶ δίχως βράκα Μόδ. || Ἡπ.

Εἶδα σε πάλι σήμερο, πὺν νὰ 'θελα μὴ σώσω, ἀπού 'χα τὰ ματάκια μου γοργὸ νὰ τὰ μερώσω Κρήτ. Πβ. κ ο ν τ ἄ. 3) Ἐγκαίρως, ἐνωρὶς τὴν πρῶταν Πελοπν. (Μάν.): Νὰ σηκωθοῦμε βοργὰ νὰ πᾶμε γιὰ ξύλα, νὰ μὴ μᾶσε φάη ἢ ζέστη || Ἡπ.

Τ' ἀποταχὰ βοργὰ βοργὰ | ἐβγῆκ' ἀπόξου 'ς τὸ λιανὸ (ἐκ μοιρολ.) 4) Πρωῖμως, ἀπὸ πολλοῦ Πόντ. (Χαλδ. κ.ά.): Γοργὰ κεῖται (ἀπὸ πολλοῦ κατὰκειται κλινήρης) Πόντ.

γοργάδα ἡ, Ἡπ. Ἰθάκ. Πελοπν. ('Αργ.) Σύμ.— Γ. Βλαχογιάνν., Μεγάλ. Χρόν., 12 Α. Ἐφταλ., Μαζώχτρ., 18 Κ. Παλαμ., Ἀσάλ. ζωή², 101 Ἦμν. Ἀθην.², 41 Γράμματ., 1.148 Νύχτ. Φήμ., 55 Κ. Χρηστομ., Κερέν. κούκλ., 73 Γ. Ψυχάρ., Ζωὴ κι ἀγάπ., 147. — Λεξ. Αἰν. Μπριγκ. Μ. Ἐγκυκλ. Ἐλευθερουδ. Πρω. Δημητρ. γοργάδα Ἡπ. (Κουκούλ.) Στερελλ. ('Αχυρ.)

Ἡ ταχύτης, γοργή γοργάδα ἐνθ' ἄν.: Μι τ' γοργάδα πῶχ' αὐτὸς οὐ ἄνθρωπος θὰ σκουλάδ' τοῦ σκάψιμου σήμιρα Ἡπ. (Κουκούλ.) Ἀγκούστα! εἶπε ὁ κρεμανταλᾶς, κι ὀρθὸς πετάχτηκε μ' ἓνα πήδημα, πὺν ὅλοι τόνε θαυμάσανε γιὰ τὴ γοργάδα του Γ. Βλαχογιάνν., ἐνθ' ἄν. Καὶ μὲ τὴ γοργάδα καὶ μὲ τὸ θάμπωμα τῆς ἀστραπῆς πὺν σχίζει μακρόγυαλον οὐρανό, ἔπесαν οἱ ἦχοι Κ. Χρηστομ., ἐνθ' ἄν. Τὰ σκυλλὰ πλεονέχτημα εἶχανε τὴ δύναμή τους, εἶχανε καὶ τὴ γοργάδα τῶν κατσικιῶν Γ. Ψυχάρ., ἐνθ' ἄν. Καὶ ἦμουν ὁ ὀκνὸς μὲ τὴ γοργάδα τοῦ ἀνέμου Κ. Παλαμ., Γράμματ., ἐνθ' ἄν. || Ποίημ.

Λεβέντρα πλάση ἀπάρθενη, χάρισε ἐσὺ τοῦ ἀνήμερου μιὰ δύναμη καὶ μιὰ ψυχὴ, μιὰ γλώσσα, μιὰ γοργάδα Κ. Παλαμ., Ἀσάλ. ζωή², ἐνθ' ἄν. β) Ἡ ταχύτης εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ἐργασίας, ἡ ἐργατικότης καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς εὐδοκίμησης, προκοπὴ Ἡπ. Κύμ.: Ἐβγαλε γοργάδα Σύμ. || Παροιμ.

Τὸ Σαββάτο βράδν βράδν βγάζ' ἡ νύφη μας γοργάδες (εἰρων. ἐπὶ ὀκνηροῦ) Ἡπ.

γοργακούω Ν. Καζαντζ., Θ. Κωμωδ. Παράδ. 26.96 — Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ἐπίρρ. γοργὰ καὶ τοῦ ρ. ἀκούω.

Ἀκούω ταχέως, γοργή γοργα ἐνθ' ἄν.: Τὸν πόθο μου τὸν βλέπεις... νὰ σὲ γοργακούσω Ν. Καζαντζ., ἐνθ' ἄν.

γοργαλλάζω Κ. Παλαμ., Δειλοὶ καὶ σκληρ. στίχ.², 92.

Ἐκ τοῦ ἐπίρρ. γοργὰ καὶ τοῦ ρ. ἀλλάζω.

Ταχέως ἀλλοιοῦμαι, μεταβάλλομαι, ἀλλάζω: Ποίημ. Αἰθερόπλαστοι ἀναδεύονται κάπνιοι ἦχοι, πὺν, προτοῦ 'ς τ' ἀφτὶ νὰ φτάσουν, γοργαλλάζουν.

γοργαναθρέφω Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἐπίρρ. γοργὰ καὶ τοῦ ρ. ἀναθρέφω.

Ἀνατρέφω ταχέως, κάμνω νὰ αὐξηθῇ τι ταχέως: Ἄσμ.
Μά 'τον ἀγάθι δροσερό κ' ἐγοργανάθρεψέ με.

γοργανασταίνω Κρήτ. (Κίσ.) — Κ. Παλαμ., Περάσμ.
καὶ χαιρετ., 168 — Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. γοργά καὶ τοῦ ρ. ἀνασταίνω.

Ἀνασταίνω, ἀνατρέφω ταχέως ἐνθ' ἄν.: Γοργανάστησε
τὰ κοπέλιμα τση, τὰ σπούδαξε καὶ τὰ καλοπάδρεψε Κρήτ.
(Κίσ.) || Ποίημ.

Τοῦ Βιργιλίου τὰ κρίνα τὰ γοργανασταίνεις
Κ. Παλαμ., ἐνθ' ἄν.

γοργαρίνα ἡ, Πόντ. (Οἶν.)

Ἀγνώστου ἐτύμου.

Εἶδος μικροῦ πτηνοῦ.

γοργᾶτος ἐπίθ. Ρόδ. γοργᾶδος Κεφαλλ. Θηλ. γοργάδα
Ἰθάκ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γοργός καὶ τῆς παραγωγ. καταλ.
-ᾱτος, παρὰ τὴν ὀπ. καὶ -ᾱδος.

Ὁ ταχύς, βιαστικός ἐνθ' ἄν.: Μᾶς ἦρθε γοργᾶδος
Κεφαλλ. || Ἄσμ.

Χίλια φλουρκιά τοῦ χάρισε καὶ ἄλλο γοργᾶτο,
π' ὥστε νὰ πῇ «φίνουμε 'γριά,» παίρνει σαράντα μίλια
Ρόδ.

Ἀπὸ τετράκορφο βουνὸ γοργάδα κατεβαίνει,
γοργάδα καὶ νοικοκυρὰ καὶ πολυπικραμένη
(ἐκ μοιρολ.) Ἰθάκ. β) Ταχύς εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ἐργασίας,
πρὸ κομμένο Κεφαλλ.: Παροιμ.

Πότ' ἡ νύφη μας γοργάδα; | — Τὸ Σαββάτο τοῦ Λαζάρου
(εἰρων. ἐπὶ ὀκνηροῦ)

γοργί τό, ἐνιαχ. γοργί Ἰμβρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γοργός.

Ζύμη διὰ τῆς ὁποίας παρασκευάζεται τὸ λεγόμενον αὐτό-
ζυμον ἐνθ' ἄν.

γοργο- κοιν.

Θέμα τοῦ ἐπιθ. γοργός.

Συντίθεται ὡς ἄ' συνθετ. πρὸς δήλωσιν πράξεως ταχείας
ἢ κατὰ πυκνὰ χρονικά διαστήματα γινομένης: (α) Οὐσιαστι-
κῶν, ὡς γοργανάσα, γοργοβάδισμα, γοργοθάλασσα, γοργο-
θανατιά, γοργοκίνημα, γοργοπέραςμα κ.τ.τ. (β) Ἐπιθέτων,
ὡς γοργοβλάσταρος, γοργόβλεπος, γοργόβραστος, γοργο-
γεμᾶτος, γοργογόνατος, γοργοκίνητος, γοργοπέραςτος, γορ-
γοπόδαρος, γοργόφτερος κ.τ.τ. (γ) Ρημάτων, ὡς γοργονα-
σαίνω, γοργοβαδίζω, γοργοβασιλεύω, γοργοβράζω, γορ-
γογεμίζω, γοργογερνῶ, γοργογκρεμίζω, γοργογυρίζω, γορ-
γοδιαβαίνω, γοργομεγαλώνω, γοργοπεθαίνω, γοργοπερνῶ,
γοργοποδίζω κ.τ.τ.

γοργοανασαίνω Ν. Ἔστ. 19 (1936), 42.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. γοργά καὶ τοῦ ρ. ἀνασαίνω.

Ἀναπνέω, ἀνασαίνω ταχέως: Γοργοανασαίνοντας
μὲ τὸ πλατὺ σὰν πηγὰδι στόμα τῆς, κρυβότανε 'ς τὴν κα-
λέβα ἡ Ντάνκα.

γοργοβάδισμα τό, Δ. Σάρρ., Σοφοκλ. Ἀντιγ., στ.
1064-1065.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γοργός καὶ τοῦ οὐσ. βάδισμα.

Ἡ ταχεῖα βάδισις, πορεία, τὸ γοργὸν βάδισμα:

Μάθε λοιπὸν πὼς δὲ θὰ ἰδῇς πολλὰς φορὰς
τὸ κυκλικὸ τοῦ ἡλίου γοργοβάδισμα.

γοργοβασιλεύω Δ. Κρήτ. (Πλάκ. κ.ά.) γοργοβασι-
λεύγω Κρήτ. (Νεάπ. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. γοργά καὶ τοῦ ρ. βασιλεύω.

Ἐπὶ τοῦ ἡλίου, βασιλεύω, δύνω ταχέως, γρήγορα ἐνθ' ἄν.:
Ἐτοιμάζεστε νὰ ξεκινήσωμε, γιατί γοργοβασιλεύγει ὁ ἥλιος
Κρήτ. (Νεάπ.) || Ἄσμ.

Ἦλμε γοργοβασίλεψε κ' ἡ μάνα σου ποθαίνει
Κρήτ. (Πλάκ.)

γοργοβλάσταρος ἐπίθ. Ι. Ζερβ., Ἰλ. Ζ 139 — Λεξ.
Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γοργός καὶ τοῦ οὐσ. βλάσταρος.

Ὁ ταχέως ἀναπτύσσων βλαστοὺς ἐνθ' ἄν.: Ποίημ.

Τὰ φύλλα, ἄλλα ὁ ἄνεμος χαμοσκορπίζει
κι ἄλλα ἡ γοργοβλάσταρη δεντροκοπιὰ φυτρώνει
Ι. Ζερβ., ἐνθ' ἄν.

γοργόβλεπος ἐπίθ. Ι. Ζερβ., Τραγ. καλ. καιρ. — Λεξ.
Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. γοργά καὶ τοῦ ρ. βλέπω. Ἡ λ. καὶ
εἰς χειρόγρ. τοῦ Διγεν. Ἀκρίτ. τοῦ ἔτ. 1632 (Λαογρ. 9
(1926), 352,19).

Ὁ βλέπων ταχέως, γρήγορα, ὁ ἔχων εὐστροφον τὸ
βλέμμα ἐνθ' ἄν.: Ποίημ.

Καὶ ἡ θλίψη μας γοργόβλεπη μέσ' 'ς τ' ἄπειρο ματιὰ
Ι. Ζερβ., ἐνθ' ἄν. Ἡ σημ. καὶ εἰς χειρόγρ. τοῦ Διγεν. Ἀκρί-
τα τοῦ ἔτ. 1632, ἐνθ' ἄν.

γοργοβράζω ἐνιαχ. γοργοβράζου Θάσ. Μακεδ. (Θεσ-
σαλον.) Λέσβ. γοιουνοβράζου Σαμοθρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. γοργά καὶ τοῦ ρ. βράζω.

Ταχέως καὶ ἐπομένως κακῶς βράζω ἐνθ' ἄν.: Νὰ γοιου-
νοβράσουμ' τοῦ κριγιάς Σαμοθρ.

γοργόβραστος ἐπίθ. ἐνιαχ. γοιουνοβραστούς Θάσ.
Λέσβ. Μακεδ. γοιουνοβραστούς Σαμοθρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. γοργά καὶ τοῦ ἐπιθ. βραστός.

1) Ὁ ταχέως ἐβρασμένος ἐνθ' ἄν.: Κριγιάς γοιουνοβρα-
στου Σαμοθρ. 2) Ὁ ἐσπευσμένος, ἐπομένως κακῶς ἐβρα-
σμένος ἐνθ' ἄν.

γοργογεμᾶτος ἐπίθ. Κρήτ. (Ἡράκλ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. γοργά καὶ τοῦ ἐπιθ. γεμᾶτος.

Ὁ σχεδόν, περίπου, ὁ μὴ πλήρως γεμᾶτος: Γοργογεμᾶτο
'ναι τὸ σταμνί.

γοργογεμίζω Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. γοργά καὶ τοῦ ρ. γεμίζω.

Πληρῶ, γεμίζω ταχέως.

γοργογερνῶ Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. γοργά καὶ τοῦ ρ. γερνῶ.

Γηράσκω, γερνῶ ταχέως: Ἄσμ.

Ἐτσὰ δὰ τὸ λαλῶ κ' ἐγὼ κι ὅπου πὸ βγάλη ἡ βράση,
γιατὶ θωρῶ τὴ νιότη μου καὶ δὰ γοργογεράση
(δὰ = θὰ) Συνών. ἀγορρογερνῶ.

γοργογιάνης ὁ, Ἀντίπαξ. Ἡπ. (Μαργαρ.) Θράκ. (Αἶν.)
Κεφαλλ. Κρήτ. (Ἀρχάν. κ.ά.) Μέγαρ. Παξ. Πελοπ. (Κάμ-
πος Λακων.) — Κ. Ζαβίρ., Βοταν., 461 Μ. Στεφανίδ., Λεξι-
κογρ. Ἀρχ. 6 (1923), 220 Χελδρ. - Μηλιαρ., Δημ. ὄνομ.
φυτ., 139 — Λεξ. Βλαστ. 461 καὶ 477 γοιουνογιάνης Ἀντί-

